

Skolekrogen

Af Hanne Jespersen

Skoven og Kollekolleparken

Det sydvestlige hjørne af Nørreskov har i godt hundrede år været kendt under navnet Skolekrog.

Indtil Hillerød motorvejens anlæggelse var der forbindelse mellem Lille Værløsevej og Frederiksborgvej ad en skovvej ind igennem Skolekrog. Samtidig med motorvejens anlæggelse i begyndelsen af 1970'erne opførte typehusfirmaet A/S Johan Christensen & Søn første etape af parcelhuskvarteret Kollekolleparken omkring den daværende Lille Værløsevej. Den ene af to nye veje i bebyggelsen blev kaldt *Skolekrogen*. Navnet hentyder både til skoven og til Skolekrogsvej, som var den oprindelige vej til skoven, og som også på strækningen uden for skoven tilhørte skovdistriktet. En gangsti fra *Skolekrogen* giver stadig adgang til den vestlige del af Skolekrog, hvor den gamle skærvebelagte vej kan følges, indtil den stopper brat ved trådhegnet mod motorvejen, som nu har afskåret forbindelsen til Frederiksborgvej.

Skolejorden

Det gamle skovnavn Skolekrog hentyder til forhold omkring skolen i Lille Værløse i slutningen af 1700-tallet. Efterleddet 'krog' tolkes som 'afkrog' eller 'hjørne'. Vi skal tilbage til 1780'erne for at finde oprindelsen til navnet.

Byens skole lå inde i den lille landsby omgivet af de 13 gårde og en masse små

Årsskrift 1993
Historisk Forening for
Værløse Kommune
(Marts 1994)

huse. Midt i landsbyen var der afsat et fælles areal, som bl.a. var stedet, hvor bønderne holdt byting. Her blev alle sager omkring landsbyens fælles anliggender drøftet. Her lå også skolen, med bolig til skoleholderen.

Skoleholderen, som læreren den gang kaldtes, lønnedes i overvejende grad med naturalier, som tørv, brænde, hø og halm. Endvidere skulle hver husmand arbejde for ham to dage om året, eller betale ham 1 mark. Han havde fri bolig og var fritaget for skatter og afgifter. En lille sum penge fik han dog også. Endelig skulle han have græsning til sine køer og får på byens overdrev, og det er denne græsningsret, som er baggrunden for, at skolen kom til at indgå i stednavnet Skolekrog. I 1781 hed skoleholderen i Lille Værløse Christian Krag. Det år kom den udskiftningsforordning, som gav helt præcise retningslinier for, hvorledes bønderne skulle forholde sig, når de var blevet enige om at få deres jord udskiftet af fællesskabet. Den indholdt også en bestemmelse om, at der skulle afsættes et passende jordstykke til skoleholderen. På det tidspunkt havde bønderne i Lille Værløse allerede fået udskiftet deres jord, men der var endnu nogle uafklarede problemer omkring fordelingen af jorden. Dertil kom så, at de skulle blive enige om, hvilket jordstykke de ville afgive til skoleholderen.

Under et møde med landvæsenskommissionen blev det besluttet at tildele skoleholder Krag et stykke jord ude i den nordlige del af Nørreskoven. I første omgang var skoleholderen godt tilfreds

med den beslutning, men da han havde fået set nærmere på jorden, følte han sig snydt. Dels var der en udbredt bevoksning af bøgeskov, dels var der fugtig tørvemose, så jorden var aldeles uegnet til såvel græsning som korndyrkning. Bønderne skulle ikke tro, at han fandt sig i hvad som helst, så han klagede til rentekammeret, som tilsyneladende gav ham ret, men hvorvidt det lykkedes at få bønderne til at afgive et andet areal kan ikke afklares. Af et referat fra et møde, som landvæsenskommissionen havde i Lille Værløse i 1790 i anledning af, at skoleholder Krag, havde klaget over dårlig indhegning af skoleloddet, fremgår det, at der nu er tale om det areal, som i matriklen af 1844 fik matr.nr. 1 af Lille Værløse. Altså jorden mellem den nuværende Skovlinien og den gamle Skolekrogsvej. Det har lige siden hørt under skolen, men efterhånden som forudsætningerne for at læreren drev landbrug ændredes, blev jorden bortforpagtet og altså til sidst udstykket.

Det må således konkluderes, at det er jordens tilhørsforhold til skolen, som har givet navn til det stykke af Nørreskoven - Skolekrog - som danner skoleloddens grænse mod nord, og til den gamle vej fra

Lille Værløsevej ind igennem skoven til Frederiksborgvej - Skolekrogsvej.

Den nuværende vej *Skolekrogen* har et noget andet forløb igennem villa-bebyggelsen end den havde før, men inde i skoven kan man altså stadig finde resterne af den gamle Skolekrogsvej med skærvebelægning. Navnet er overtaget af den nye stiftforbindelse, som er blevet etableret gennem Skolekrog. Den fører fra Skovlinien ad en gangbro over motorvejen, hvor den det sidste stykke før Frederiksborgvej igen følger den gamle vej.

Kilder:

Utrykte:

Københavns amts arkiv. F. Dokumenter til Landvæsenskommissionens protokol. Høje Taastrup, Ishøj. Kirke Værløse sogne 1780-1840. (Kirke Værløse 1781 og 1782).

Københavns amts arkiv. Landvæsensprotokol 1790-1799, side 44-46.

Trykte:

Bent Jørgensen: Stednavne i Københavns Amt. Smørum Herred - Nordlige del, København 1990.